

Kontakt

Jonas Meyerdaahl

Planhandläggare

jonas.meyerdaahl@lansstyrelsen.se

010-223 83 87

Västervik kommun

kommun@vastervik.se

Planprogram för Tändstickan, Västerviks kommun

Rubricerat förslag har insänts till länsstyrelsen för samråd enligt 5 kap. 11 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Handlingarna utgörs av;

- Följebrev samråd
- Planprogram samrådshandling
- Planprogram Bildbilaga samrådshandling
- Undersökning om betydande miljöpåverkan

Det övergripande syftet med programmet är att förmedla en helhetsbild av möjlig utveckling och därmed få goda förutsättningar för en optimal markanvändning. Inom programområdet blir det även viktigt att befästa strukturer som idag fungerar och i vissa fall kan utvecklas. Programmet ska utgöra en grund med inriktning för kommande detaljplaner och bygglov i ett långsiktigt perspektiv.

Länstyrelsen kan inte bedöma om planprogrammet överensstämmer med översiktsplanens intentioner.

Länstyrelsen bedömer att kommunen ska vidareutveckla och förtydliga hur planprogrammet är förenlighet med översiktsplanen och särskilt ta utgång utifrån planprogrammets olika syften och intentioner. Länstyrelsen finner svårt att tyda var kommunen finner planprogrammet förenlighet med översiktsplanen. Kommunen bör vid framtida detaljplaner hantera dessa med utökat planförfarande.

Länstyrelsen noterar att den fördjupade översiktsplanen (FÖP) för Södra Norrlandet är lagakraftvunnet innan gällande Översiktsplan. Denna FÖP bör därför inte vara vägledande för detta planprogram, då den är en fördjupning av en tidigare översiktsplan. Planprogrammet nämner att FÖPen har riktlinjer för området och som planprogrammet ska bygga vidare på. Kommunen bör inte bedöma planprogrammets förenlighet med FÖP för Södra Norrlandet. Om kommunen mot förmodan vill utgå från dessa riktlinjer så måste det i planprogrammet presenteras vad det är för riktlinjer som planprogrammet ska bygga vidare på och hur dessa riktlinjer förhåller sig till gällande översiktsplan.

- **Riksintresse**

Kulturmiljövård – Västervik H90

Enligt länsstyrelsen så tar Planprogrammet för Tändstickan bra hänsyn till utpekade miljöers kulturhistoriska värden. I planprogrammet beskrivs att påverkan på intilliggande riksintresse för kulturmiljövård bedöms beröras i liten grad. Länsstyrelsen anser att i genomförandet av planprogrammet och framtagandet av framtida detaljplaner är det högst angeläget att påverkan på riksintresset fortsätter att bedömas då förändringar i närområdet kan ha en indirekt påverkan på dess riksintressets värden. Detta gäller generellt men också särskilt den signaturbyggnad som kommunen planerar på Notholmen.

Länsstyrelsen vill även belysa att konsekvensen av att riva byggnader innebär alltid att någon form av kulturvärden försvinner. Byggnaden på delområde 2 Segelmakeriet ingår dessutom inom ett kärnområde i det nya kulturmiljöprogrammet. I den fortsatta planläggningen och genomförandet av planprogrammet bör finnas antikvariska underlag och ställningstaganden gällande berörda byggnaders kulturhistoriska värden. Detta gäller både byggnaden inom kärnområdet och den utanför.

I det fortsatta detaljplanearbetet bör det också belysas och beskrivas vilka historiska spår som finns kvar av strukturer och detaljer från tidigare verksamheter och hur dessa kan bevaras och nyttjas i framtida planläggningen.

- **Miljökvalitetsnormer för vatten**

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen tycker att vatten- och vattenmiljöfrågor är viktiga och att kommunen planerar för åtgärder som värnar om att bibehålla god vattenkvalité för Gamlebyviken samt att god vattenstatus ska kunna uppnås till senast 2027.

Länsstyrelsen tycker även det är bra att kommunen planerar att ta fram en VA- och en dagvattenutredning för området inför framtida detaljpaneläggning. Länsstyrelsen vill därför lyfta fram vikten av att i dessa utredningar noga utreda vilka nödvändiga insatser och åtgärder som krävs för att hantera dagvatten. Det behöver även utredas vilken mark som är lämpligt att avsättas som allmän platsmark för att kunna genomföra dagvattenåtgärderna. Avsättande av allmän platsmark behövs även för att lösa ansvarsfördelningen för dagvattenåtgärderna, dvs var kommunen och VMEAB ska ha ansvar för dagvattenåtgärder.

I VA- och dagvattenutredningarna och senare i varje detaljplan är det av yttersta vikt att områdets hamn- och strandmiljöer samt badplatser diskuteras noga ur vattenkvalitetssynpunkt. Det som behöver diskuteras och redogöras för är bland annat berörda dagvattenutlopp, bräddningspunkter, höjd- och lågpunkter samt flödesriktningar.

Länsstyrelsen vill även poängtera att LOD (Lokalt omhändertagande av dagvatten) är en bra lösning för dagvatten, men den är inte tillräcklig, så kommunen måste planera för andra dagvattenlösningar, och inte enbart LOD.

För att inte god vattenstatus för Gamlebyviken ska äventyras kan kommunen behöva planera för dagvattenåtgärder både på land och längs med strandlinjen. Kommunen kan behöva planera för åtgärder så som skärmbassänger som är en slags slamfälla, och inte bara dagvattenåtgärder uppe på land. Detta kan behövas för att fånga upp föroreningar som till exempel fosfor innan dagvattnet går ut i slutrecipient Gamlebyviken.

För val av dagvattenåtgärder bör kommunen även beakta och ta hänsyn till andra aspekter som till exempel saneringsbehov på förorenad mark, koppling till grundvattennivåer, vattenskydd, höga naturvärden, geologi och jordartstyp (genomsläpplighet i marken). Dessa aspekter kan styra vilken typ av dagvattenåtgärd som är bäst lämpad inom ett visst område.

Länsstyrelsen uppskattar, när utredningarna för VA och dagvatten är färdig, att de skickas in till oss som en komplettering till detta ärende. Det är ett bra sätt att arbeta förebyggande och så ett strategiskt dagvattenarbete behöver se ut.

- **Hälsa och Säkerhet**

Förorenad mark

Under rubriken "Risker och störningar" beskrivs förorenad mark. Där står att miljö- och byggnadskontoret har rekommenderat hur berörda områden ska hanteras och dessa rekommendationer ska beaktas i kommande detaljplanerprocesser. Länsstyrelsen anser att dessa rekommendationer bör beskrivas kortfattat i planprogramshandlingarna.

Tändsticksområdet som idag är bebyggt med bostäder har sanerats till MKM- nivå (mindre känslig markanvändning). När detaljplaner aktualiseras så kommer frågan upp om lämpliga åtgärdsnivåer inom planområdena. MKM-nivå är olämpligt för bostadsändamål. Vedertagna nivåer för bostadsändamål är KM, känslig markanvändning alternativt platsspecifika riktvärden. Om platsspecifika riktvärden tas fram för detaljplaner ska dessa med tillhörande beräkningar skickas in till Länsstyrelsen för bedömning.

Länsstyrelsen anser att det i planhandlingarna behöver anges mer om undersökningen som har utförts och motivering till den samt kommunens ställningstagande angående markföroreningar.

En helhetssyn på föroreningssituationen kommer vara till stor nytta för framtida detaljpaneläggning av området. Länsstyrelsen anser att åtgärds mål bör vara preciserade i planprogramsbeskrivningen.

Räddningstjänst

Planprogrammet nämner på ett bra sätt behovet av att anpassa planområdet för räddningsfordon. Länsstyrelsen vill också poängtera att det är viktigt att planera för räddningstjänsten i kommande detaljplanering inom planområdet. Detta måste göras då området planeras att förtätas och befolkningen kommer att öka inom planområdet.

Klimatanpassning - Nybyggnationsnivåer

Enligt plan och bygglagen ska man ta hänsyn till hälsa och säkerhet vid nyetableringar av exempelvis bostadshus. Här ska man ta hänsyn till byggnadens förväntade livslängd, vilket minst är 100 år för bostadsbebyggelse. I planprogrammet står det att nybyggnationer i de olika delområdena bör ligga på minst 270 cm över medelvattennivån, vilket är utifrån den nivå länsstyrelsen tidigare har rekommenderat. De rekommendationerna från länsstyrelsen har dock upphört att gälla i samband med att Boverket fått det samlade nationella ansvaret för klimatanpassning av den bebyggda miljön. Utifrån Boverkets tillsynsvägledning med lokal anpassning till Kalmar län utifrån SMHI's beräkningar för stigande framtida havsnivåer så bör nybyggnationer med en förväntad livslängd på minst 100 år ligga minst 280 cm över medelvattennivån i RH 2000. Säkerhetsnivån 280 cm över havet i RH 2000 gäller även infrastruktur som till och utfartsvägar för boende och räddningsfordon inom de olika områdena. För samhällsviktiga verksamheter kan den förväntade livslängden vara längre, vilket innebär att säkerhetskraven för sådana byggnationer måste vara större.

På sida 19 i planprogrammet står det att "för ny bostadsbebyggelse gäller att grundläggningsnivå ska vara +2,7 m.ö.h". Länsstyrelsen anser att ovanstående behöver skrivas om. Det som gäller är att nybyggnationer av bostadshus, riskobjekt och vissa samhällsfunktioner av betydande vikt ska byggnadens grundläggningsnivå klara naturligt översvämmande vatten upp till 2,8 meter över havsvattennivån i RH2000. Byggnader och anläggningar som är av samhällsviktig karaktär (tex reningsverk, sjukhus) ska placeras där det över lång tid (längre än 100 år) ej finns risk för översvämning.

Länsstyrelsen vill även belysa att vid fysisk planering i områden där det föreligger risker för översvämning är det extra viktigt att se över om det finns andra risker som kan uppstå som följd av/eller i kombination med översvämningar. Det kan finnas lokala förutsättningarna som behöver granskas vid nyexploateringar för att bedöma områdets lämplighet för etablering. Vid planering är det också viktigt att identifiera samhällsviktiga verksamheter och kritiska beroenden, som exempelvis utrymningsvägar, el och vatten.

Klimatanpassning - Översvämningsrisker och dagvattenhantering

Länsstyrelsen anser att kommunen behöver identifiera vilka områden som riskerar att översvämmas vid kraftig nederbörd och kring havsnivåhöjning hur man tänker kring dagvattenhantering som blir en direkt konsekvens av detta. Det är viktigt att identifiera dessa områden i ett tidigt skede samt är det viktigt att tidigt peka ut ytor som ska reserveras för dagvattenhantering. Det kan bli svårt att skapa plats för nya dagvattenlösningar i efterhand när man kommer till detaljplaneskedet. Vidare är det viktigt att i tidigt stadium planera för klimatanpassningar som behövs för att hantera vattenproblemen som kan uppstå vid extrema skyfall och vid havsnivåhöjning, så som om det behövs uppföras vallar för att hantera vattenmängderna som uppstår bör kommunen planera för och reservera mark för klimatanpassningsåtgärder.

Klimatanpassning – Ekosystemtjänster

Länsstyrelsen konstaterar att det i planprogrammet omnämns några blå- och grönstrukturer, men dessa blå- och grönstrukturer omnämns framförallt ur ett naturvärdesperspektiv. Urbana och stadsnära ekosystemen kan, och är förvisso viktiga livsmiljöer för växter och djur men det finns även andra reglerande ekosystemtjänster i stadsmiljöer som ex kan göra stadsmiljöer mer motståndskraftiga mot värmeböljor och minska översvämningsrisker. Risker som förväntas öka i framtiden med ett förändrat klimat. Länsstyrelsen anser därför att kommunen inte bara bör utgå från de strukturer som finns när man planerar nya områden, utan bör planera för nya ekosystemtjänster som kan vara nödvändiga för ett förändrat klimat. Med ökad bebyggelse och mer hårdgjorda ytor och förtätning ökar även behovet av nya grönområden och mångfunktionella ytor.

Länsstyrelsen anser vidare att kommunen bör redogöra vilka ekosystemtjänster som kommunen har identifierat i de olika planområdena och om de behöver utvecklas, bevaras eller om de behöver offras för nybyggnationer?

- **Strandskydd**

Syftet med strandskyddet är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet. Strandskyddets syfte ska inte missgynnas av exempelvis stängsel, murar, bryggor eller byggnader. Strandskyddet omnämns i planprogrammet på sidan 54 med syfte och de olika skälen för dispens enligt lagstiftningen. Länsstyrelsen tycker det hade varit bättre att kommunen i planprogrammet för resonemang kring hur kommunen tänker kring strandskyddets syfte och planprogrammets planerade bebyggelse, som planeras inom strandskyddat område. Istället för att bara berätta om gällande lagstiftning.

För att intentionerna i planprogram ska vara möjliga att genomföra bör kommunen i planprogrammet resonera om de särskilda skäl som anses tillämpliga inom varje föreslaget

delområde som omfattas av strandskydd. Länsstyrelsens bedömning är att åtgärder inom flera föreslagna områden kan komma i konflikt med strandskyddets syften.

I framtida detaljplaner och realisering av planprogrammet är det högst angeläget att beakta strandskyddets båda syften, speciellt då delar av planprogrammet och framtida detaljplaner kommer hamna inom strandskyddat område. Och inom strandskyddat område ska upphävande av strandskyddet göras restriktivt.

I planprogrammet nämner kommunen både upphävande av strandskyddet och dispens från strandskyddet. Länsstyrelsen informerar därför kommunen om att vara medvetna om att det är två helt olika saker och leder till olika konsekvenser.

- **Fornlämningar**

Länsstyrelsen konstaterar att det för planprogrammet inte gjorts en arkeologisk undersökning. Länsstyrelsen bedömer det som en brist. Vi hade gärna sett att det för planprogrammet hade gjorts en arkeologisk utredning. Länsstyrelsen ser ändå det som positivt att kommunen planerar att ta fram arkeologiska utredningar för samtliga framtida detaljplaner inom planprogrammet. Arkeologiska undersökningar behöver göras för att säkerställa att idag okända fornlämningar inte berörs inom planområdet, alternativt om slutgiltig plan kan anpassas till fornlämningsbilden. En arkeologisk utredning anser länsstyrelsen är lämpligt att genomföra innan färdigställande av planprogrammet, alternativt så behöver det genomföras inom planprogrammets område innan detaljplanerna skickas ut på samråd.

Länsstyrelsen anser att det i planprogrammet behöver beskriva hur framtida detaljplaner ska förhållas till fornlämningsbilden.

- **Naturvärden**

Länsstyrelsen vill inledningsvis framföra att kommunen i sitt planprogram har gjort många bra avvägningar i planprogrammet för att bevara viktiga naturområden som naturreservat och att exploatera området med lägre naturvärden för biologisk mångfald eller friluftsliv. Planprogrammet innehåller därmed många bra initiativ om att tillgängliggöra planområdet för medborgare och turister som söker naturnära upplevelser, motion och rekreation. Det ser vi mycket positivt på.

Länsstyrelsen kan konstatera att planområdet ligger i en biologiskt mycket viktig trakt med mycket höga ekologiska värden knutet till skyddsvärda arter som framför allt är beroende av väldigt gamla ekar och tallar, men även av blomrika marker som betesmarker och koloniträdgårdar. Exempel på hotade och rödlistade arter i området som är listade i EU:s art- och habitatdirektiv är läderbagge (VU), ekoxe (LC), apollofjäril (NT), hasselsnok (VU). I områdena finns även rika förekomster av rödlistade arter knutna till ek som till exempel ekticka (NT), korallticka (NT), blekticka (NT) och tall som till exempel tallticka (NT),

vintertagging (NT) och reliktböck (NT). Det är av största vikt att kommande detaljplaner anpassas till nuvarande och framtida gamla ekar och tallar samt att skog med höga naturvärden och blomrika marker bevaras och utvecklas. Länsstyrelsen anser att den stora förekomsten och tätheten av gamla ekar och det stora antalet hotade och rödlistade arter som påträffats gör att ekområdet från Stuverum i norr till området söder om Gränsö slott i söder är av internationell betydelse. Populationen av läderbagge är en av Kalmar läns största. Bevarandet av naturvärdena kräver också att skog, träd och mark utanför planprogramsområdet bevaras och får en naturvårdande skötsel där ett ekologiskt funktionellt landskap kan bidra till bevarandet av en hotad biologisk mångfald, ekosystemtjänster och en hållbar utveckling. Naturvärdena är mycket höga i de registrerade såväl som hittills ännu ej registrerade nyckelbiotoperna på Stuverum 1:43 och i de västra trädbeklädda delarna av Stuverum 1:6. Länsstyrelsen vill också påpeka det stora behovet av föryngring av ek framöver. Samma problem finns med anmärkning på föryngring av tall. Det finns ett stort behov av och en god möjlighet att plantera ekar med lokalt ursprung inom planprogrammets område och i anslutning till detta. Vid val av till exempel alléträd eller vid plantering av solitära träd bör ek väljas. Synpunkter som länsstyrelsen anser att kommunen behöver lyftas i kommande detaljplaner och miljöbedömningar:

- Alla ekar över 40 cm i diameter *bör* och alla ekar över 80 cm i diameter *ska* stå i naturmark, naturreservat eller skyddas med planbestämmelse. Skyddet i planbestämmelsen ska gälla en zon om 15 gånger stamdiametern kring träden och formuleras så att fällning eller annan skada av träden kräver marklov som kan ges om träden riskerar skada hälsa eller egendom. Med skada avses schaktning, marknivåförändring, hårdgörande samt beskärning i annat syfte än att öka trädets långsiktiga vitalitet. Om dessa träd växer inom strandskyddat område ska inte strandskyddet upphävas runt viktiga träd. Åtgärder som riskerar att skada skyddsvärda träd kräver även anmälan om samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. Kommunen behöver också ta höjd för att träden växer inför planeringen av bebyggelse så att träden inte kommer att utgöra ett problem för byggnaderna i framtiden.
- Kommunen anger i undersökning av betydande miljöpåverkan att det inte kommer att bli någon påverkan på unika, hotade eller sällsynta arter. Inom området finns enligt artportalen ett flertal rödlistade och fridlysta arter bland annat apollofjäril, ekoxe, hasselsnok, läderbagge och mistel. Länsstyrelsen håller inte med kommunen i bedömningen att inga unika, hotade eller sällsynta arter påverkas av planprogrammet. För de arter som är skyddade enligt 4 § artskyddsförordningen är det inte bara förbjudet att döda, skada eller störa arterna utan också förbjudet att förstöra eller försämra deras fortplantningsområde eller viloplats. Kommunen behöver i det fortsatta arbetet redogöra för om arterna kommer att påverkas på sådant sätt att förbudet i artskyddsförordningen faller in.

- Belysning behöver utformas så att träd och naturmark inte berörs under perioden april till och med september. Om belysning krävs av dessa delar ska den vara nedåtriktad på låg stolpe, med låg ljusintensitet, med snäv spridning och lysa med ett ljussken under 2700 K.
- Anordningar för friluftsliv och rekreation är förstås positivt men får i naturmark inte skada naturmiljön, därför ska annat än punktvis schaktning ej ske djupare än 10 cm och utfyllnad ske med försiktighet så att rotsystem ej skadas när arbeten sker inom 15 gånger stamdiametern från värdefulla träd eller dess efterträdare.
- Ekar och tallar och de arter som lever på dem i området är beroende av solljus. En analys måste därför utföras hur planerad bebyggelse kommer beskugga träden.
- Invasiva arter skadar vår inhemska flora och fauna. Eventuell sådd och plantering i kommande utveckling av området bör ske med i första hand inhemska arter eller i andra hand arter som inte sprider sig i svensk natur även i ett varmare klimat. Exempel på olämpliga arter är röd ek, tysklönn, jättedaggkäpa, rhododendron och syren.
- Utbyggnad av VA och elledningar med mera kan sannolikt kräva anmälan om samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.
- Lännsstyrelsen ser gärna att planprogrammets delområden, eventuella detaljplaner och naturvärdesinventeringar skickas in som shapefiler.

Synpunkter länsstyrelsen har per utvecklingsområde:

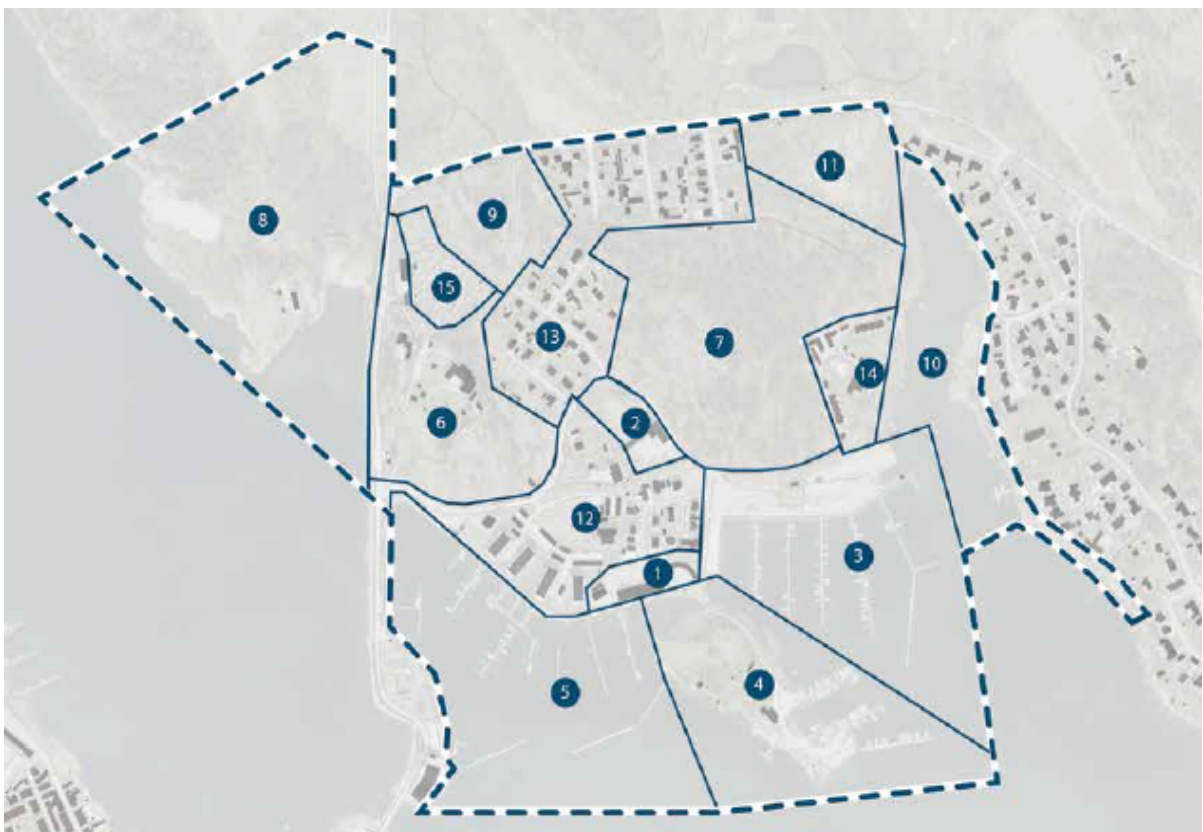
1. Inga
2. Inga synpunkter på större delen, men ingen beskuggning eller schaktning med mera nära värdefulla ekar. För höga huskroppar riskerar att skugga ut ekar i nyckelbiotopen på Tändsticksberget. Åtgärder som berör träden kan kräva anmälan om samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken samt eventuellt dispens från artskyddsförordningen.
3. Inga synpunkter på större delen, men ingen beskuggning eller schaktning med mera nära värdefulla ekar. Ekområdet centralt i den norra delen är en del av Tändsticksbergets nyckelbiotop och hyser höga naturvärden. Åtgärder som berör träden kan kräva anmälan om samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken samt eventuellt dispens från artskyddsförordningen.
4. Inga synpunkter
5. Inga synpunkter
6. Positivt att bevara och utveckla områdets natur- och friluftsvärden. Ta hänsyn till naturvärdena i samband med planerandet av parkering och tillgänglighet med mera.
7. Positivt att bevara och utveckla områdets natur- och friluftsvärden. Hänsyn behöver tas till naturvärdena vid utvecklingen av området.
8. Positivt att bevara och utveckla områdets natur- och friluftsvärden. Ta hänsyn till naturvärdena i samband med planerandet av parkering, gc-väg och friluftaktivitet med mera.
9. Positivt att bevara och utveckla områdets natur- och friluftsvärden.
10. Positivt att bevara och utveckla områdets natur- och friluftsvärden. Ta hänsyn till naturvärdena vid planerandet av gc-stråket.

11. Inga synpunkter på större delen, men ingen beskuggning eller schaktning mm nära värdefulla ekar som lämpligen bör ingå i naturreservatet. Åtgärder som berör träden kan kräva anmälan om samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken samt eventuellt dispens från artskyddsförordningen.
12. Inga synpunkter.
13. Inga synpunkter. Bra att bevara trädgårdsstrukturen.
14. Inga synpunkter på större delen, men ingen beskuggning eller schaktning mm nära värdefulla ekar. Åtgärder som berör träden kan kräva anmälan om samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken samt eventuellt dispens från artskyddsförordningen.
15. Positivt att bevara och utveckla området för odling och blomrika växter.

För de detaljplaner som tas fram behöver synpunkterna inom respektive utvecklingsområde tas med.

11 kap. Miljöbalken, Vattenverksamhet

Planprogrammet föreslår anläggningar med mera inom vattenområden. Om anläggningarna inom vattenområden är mindre än 3000 kvadratmeter krävs det enligt 11 kapitlet miljöbalken anmälan om vattenverksamhet hos länsstyrelsen. Är det så att anläggningarna är 3000 kvadratmeter eller större krävs det tillstånd från mark- och miljödomstolen att få upprätta anläggning inom vattenområde.

Undersökning av betydande miljöpåverkan

Länsstyrelsen delar kommunens åsikt att MKB för planprogrammet ej behövs. Länsstyrelsen delar även kommunens bedömning att planprogrammets genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan och att en miljöbedömning med miljökonsekvensbeskrivning därför krävs vid framtagandet av detaljplaner. Vidare anser länsstyrelsen att ett avgränsningssamråd med länsstyrelsen kring de betydande miljöeffekterna anser länsstyrelsen vore högst lämpligt att genomföra innan MKB upprättas. Kommunen bör även ta fram MKB för större områden och inte bara för enskilda detaljplaner. Vidare anser länsstyrelsen att kommande detaljplaner är på samråd samtidigt som MKB.

Deltagande

Beslut att avge detta yttrande har fattats av länsarkitekt och chef för samhällsbyggnadsenheten Pär Hansson efter föredragning av planhandläggare Jonas Meyerdahl. I ärendet har även vattenplanerare Eva Hammarström byggnadsantikvarie Birthe Sieurin Pedersen, arkeolog Daniel Tedenlind, naturvårdshandläggare Kicki Ringdahl, naturvårdshandläggare Jonas Hedin, Enhetschef för naturskydds-enheten Martin Unell samt miljöskyddshandläggare Lill Ljunggren deltagit.

Pär Hansson

Jonas Meyerdahl

Handlingen är signerad digitalt och har därför ingen namnunderskrift.